

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi pyroteknisten tuotteiden saattamisesta markkinoille”

KOM(2005) 457 lopullinen — 2005/0194 COD

(2006/C 195/02)

Neuvosto päätti 25. marraskuuta 2005 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämainitusta aiheesta.

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 25. huhtikuuta 2006. Esittelijä oli Bryan CASSIDY.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.—18. toukokuuta 2006 pitämässään 427. täysistunnossa (toukokuun 17. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 117 puolesta, 1 vastaan 2:n pidättyessä äänestämästä.

1. Tiivistelmä ETSK:n päätelmistä ja suosituksista

1.1 Ehdotetulla direktiivillä pyritään

- varmistamaan pyroteknisten tuotteiden vapaa liikkuvuus EU:ssa
- parantamaan kuluttajien ja ammattityöntekijöitten yleistä suojelua
- yhdenmukaistamaan eri jäsenvaltioissa sovellettavat turvallisuusvaatimukset.

1.2 ETSK kannattaa yleisesti komission ehdottamaa direktiiviä, mutta antaa seuraavat suositukset:

1.2.1 Komission tulisi harkita pidempiä siirtymäaikoja kuin mihin ehdotetun direktiivin 20 artikla nykyisessä muodossaan antaa mahdollisuuden. Kyseisen artiklan mukaan säännöksiä olisi sovellettava ilotulitusvälineisiin jo 24 kuukauden kuluttua ja muihin pyroteknisiin tuotteisiin 5 vuoden kuluttua direktiivin julkaisemisesta. Kun otetaan huomioon Kiinasta ja muista maista tuotavien ilotulitusvälineiden pitkät toimitusajat — EU:ssa toimivien jakelijoiden arvion mukaan ainakin kolme vuotta —, ETSK suosittaa, että myös ilotulitusvälineisiin tulisi voida soveltaa yhtä pitkää siirtymäaikaa kuin muihin pyroteknisiin tuotteisiin, eli säännöksiä olisi sovellettava myös niiden osalta viiden vuoden kuluttua.

1.2.2 Komitea huomauttaa, että maahantuojat ja jakelijat joutuvat ottamaan vastuuta ilotulitusvälineiden testaamista koskevista järjestelyistä sekä Euroopan standardointikomitean CEN:n vaatimusten täyttämistä. Sen vuoksi komitea suosittaa, että direktiivissä tehdään selväksi, että maahantuojien on tarkoin määritettävä CE-merkinnän saamisen edellytyksenä olevat vaatimukset, kun ne tekevät tilauksia eri puolilla maailmaa toimivilta valmistajilta. Vastuu testaamisesta sekä CE-merkinnän hankkimisesta tulisi olla valmistajalla, ja maahantuojien tulisi olla toissijaisesti vastuussa siitä, että CE-merkityt tuotteet ovat todella CEN-standardien mukaisia, jotta vältettäisiin väärennettyjen tuotteiden tuominen markkinoille.

1.2.3 Lisäksi komitea katsoo, että myös jäsenvaltioiden tulli- ja muiden viranomaisten olisi osallistuttava CE-merkittyjen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden valvontaan.

1.2.4 Komissio on tietoinen siitä, että jäsenvaltioiden sille toimittamat tiedot tapaturmista ovat puutteellisia. Komitea kehottaa kaikkia jäsenvaltioita parantamaan kuluttajille sattuneita tapaturmia koskevaa havainnointia.

1.2.5 Ehdotetun direktiivin 14 artiklassa säädetään vakavaa vaaraa aiheuttavia tuotteita koskevasta nopeasta tiedottamisesta. Ennen direktiivin voimaantuloa voidaan väliaikaisesti käyttää myös yhteisön nopeaa Rapex-tietojenvaihtojärjestelmää.

1.2.6 Direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa valmistajia vaaditaan varmistamaan, että autoteollisuuden käyttämät pyrotekniset tuotteet ”— — merkitään asianmukaisesti sen maan virallisilla kielillä, jossa tuotetta myydään kuluttajille”. Komitean mielestä viittaus kuluttajiin on harhaanjohtava, sillä useimmat pyrotekniset tuotteet asennetaan moottoriajoneuvoihin jo niiden valmistusvaiheessa. Alkuperäisosa koskevan tiedon tulisi siten vastaisuudessakin voida olla nykyiseen tapaan englanninkielistä. Tällaisten osien valmistajat ovat kuitenkin huolestuneita siitä, että ne joutuisivat julkaisemaan ohjeet kaikkien 25 jäsenvaltion virallisilla kielillä, sillä ne eivät voi tietää, missä maassa osia käytetään. Komitean mielestä valmistajien antamien turvallisuustiedotteiden tulisi riittää, sillä ne sisältävät pääasiassa diagrammeja ja tilastotietoja.

— Vaatimus tuotteiden merkitsemisestä ”sen maan virallisilla kielillä, jossa tuotetta myydään kuluttajille”, on yhtenäismarkkinoiden peruseriaatteiden vastainen, koska tällaiset kielimerkinnyt olisivat kaupan este. Lisäksi komitea katsoo, että turvatyynyjen tapaisia vaihto-osia myydään vain harvoihin loppukäyttäjille. Yleisempää on, että ammattimiehet asentavat he huoltokorjaamoissa.

1.2.7 Ehdotetun direktiivin 8 artiklan 4 kohdassa jäsenvaltiot veloitetaan ilmoittamaan komissiolle, jos ne katsovat, että jokin tuote ei täysin vastaa 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja olennaisia turvallisuusvaatimuksia, jotka muodostavat direktiivin oikeusperustan. Komitea suosittaa kuitenkin, että ennen direktiivin voimaantuloa voidaan käyttää Rapex-järjestelmää tapaturmia ja vaaroja koskevan tiedon välittämiseksi komissiolle, jotta tiedot saadaan myös muiden jäsenvaltioiden käyttöön.

1.2.8 Komitean saamien tietojen mukaan eräissä jäsenvaltioissa useat mikroyritykset valmistavat ilotulitusvälineitä paikallisia erityistapahtumia varten. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että myös kyseiset yritykset noudattavat direktiivissä asetettuja turvallisuusvaatimuksia.

1.2.9 Autoteollisuuden käyttämiin pyroteknisiin tuotteisiin tulisi soveltaa vuoden 1958 sopimukseen (WP 29, Geneve) perustuvia YK:n Euroopan talouskomission sääntöjä sen sijaan, että niitä varten luotaisiin standardi.

1.2.10 Komitea katsoo, että komission olisi oltava valmis hyväksymään autoteollisuuden käyttämiä pyroteknisiä tuotteita varten jonkinlainen tyyppihyväksyntä.

2. Komission ehdotuksen pääsisältö

2.1 Ilotulitusvälineitä käytetään tavallisesti viihdytystarkoituksessa tai juhlistamaan uskonnollisten juhlien kaltaisia erityistapahtumia. Useissa EU:n jäsenvaltioissa ilotulitukset ovat osa kulttuurihistoriaa. Ehdotetussa direktiivissä ilotulitusvälineitä käsitellään erillään pyroteknisistä tuotteista. Direktiivin näkökulmasta pyroteknisiä tuotteita ovat räjähtävät tuotteet, joita käytetään ilmatyynyjen ja istuimiin asennettujen turvalaitteiden aktivoimiseen moottoriajoneuvoissa.

2.2 Luokitus

Ehdotetun direktiivin 3 artiklassa ilotulitusvälineet jaetaan seuraaviin neljään luokkaan:

a) Ilotulitusvälineet

- Luokka 1: ilotulitusvälineet, jotka aiheuttavat hyvin vähäisen vaaran ja jotka on tarkoitettu käytettäväksi asuinrakennuksissa tai rajatulla alueella
- Luokka 2: ilotulitusvälineet, jotka aiheuttavat vähäisen vaaran ja jotka on tarkoitettu käytettäväksi ulkotiloissa rajatulla alueella
- Luokka 3: ilotulitusvälineet, jotka aiheuttavat keskitasoisen vaaran ja jotka on tarkoitettu käytettäväksi ulkotiloissa laajoilla avoimilla alueilla
- Luokka 4: ilotulitusvälineet, jotka aiheuttavat vakavan vaaran ja jotka on tarkoitettu pelkästään asiantuntijoiden käyttöön.

b) Muut pyrotekniset tuotteet

- Luokka 1: muut pyrotekniset tuotteet kuin ilotulitusvälineet, vähäinen vaara
- Luokka 2: muut pyrotekniset tuotteet kuin ilotulitusvälineet, tarkoitettu ainoastaan asiantuntijoiden käyttöön.

2.3 Ikärajat

2.3.1 Direktiivin 7 artiklassa kielletään

- luokkaan 1 kuuluvien ilotulitusvälineiden myynti alle 12-vuotiaille
- luokkaan 2 kuuluvien ilotulitusvälineiden myynti alle 16-vuotiaille
- luokkaan 3 kuuluvien ilotulitusvälineiden myynti alle 18-vuotiaille.

Muita pyroteknisiä tuotteita ei saa myydä tai luovuttaa alle 18-vuotiaille, elleivät he ole saaneet tarvittavaa ammatillista koulutusta.

2.4 Pyroteknisten tuotteiden markkinoille saattamista koskevat säännöt, tapaturmia koskevat tilastotiedot sekä tilastojen laatimistavat vaihtelevat huomattavasti nykyisten 25 jäsenvaltion välillä. Jäsenvaltioiden keräämät tiedot koskevat nykyään pelkästään ilotulitusvälineitä eivätkä muita tuotteita, kuten autoteollisuuden käyttämiä pyroteknisiä tuotteita, elokuva-, näyttämö- ja muussa vastaavassa toiminnassa käytettäviä tehosteita tai hätäraketteja.

2.5 Autoteollisuuden käyttämien tuotteiden markkinat ovat kahta muuta edellä mainittua alaa tärkeämmät: niiden vuosittainen arvo on 5,5 miljardia euroa (joista turvatyynyjärjestelmien osuus on 3,5 miljardia euroa ja turvavöiden esikiristimien 2 miljardia euroa). (Vuonna 2004 autoteollisuuden käyttämien pyroteknisten tuotteiden viennin arvo oli 223 438 297 euroa ja tuonnin arvo 16 090 411 euroa.)

2.6 Valtaosa EU:n markkinoilla myytävistä ilotulitusvälineistä tuodaan Kiinasta, ja EU:ssa alalla toimii lähinnä pk-yrityksiä. Kuluttajien käyttöön tarkoitettujen ilotulitusvälineiden markkinoiden arvo EU:ssa on arviolta 700 miljoonaa euroa vuodessa ja ammattikäyttöön tarkoitettujen ilotulitusvälineiden markkinoiden arvo niin ikään noin 700 miljoonaa euroa. Komission tekemän vaikutusten arvioinnin mukaan ala työllistää noin 3 000 henkeä. Alan työntekijät ovat keskittyneet ennen kaikkea ilotulitusvälineiden ostamiseen, varastointiin, jakeluun sekä ammattimaisten ilotulitusnäytösten järjestämiseen. Poikkeuksena on Malta, jossa järjestettävien lukuisten uskonnollisten juhlien yhteydessä käytetään käsin tehtyjä ilotulitusvälineitä, joita ei kuitenkaan myydä kuluttajille.

2.7 Tapaturmaluvut vaihtelevat maasta toiseen riippuen kansallisten tilastotietojen täsmällisyydestä: kirjatut tapaturmaluvut ovat Virossa 1,36 tapaturmaa miljoonaa asukasta kohti, kun Yhdistyneessä kuningaskunnassa vastaava luku on 60,1. Näiden esiintyvyyksilukujen perusteella komissio arvioi ilotulitustapaturmien kokonaismääräksi 7 000–45 000 vuosittaista tapaturmaa EU:n 455-miljoonaisen väestön keskuudessa.

2.8 Autoteollisuuden käyttämien pyroteknisten tuotteiden aiheuttamista tapaturmista ei näyttäisi olevan erillisiä tilastotietoja, joissa turmia verrataan liikenneonnettomuuksiin yleensä.

2.9 CE-merkintä

2.9.1 Ilotulitusvälineille ei nykyään tarvitse hankkia CE-merkintää, vaikka ensimmäiset ilotulitusvälineitä koskevat CEN-standardit julkaistiin jo toukokuussa 2003. Direktiivin artikloissa 9 ja 10 ehdotetaan, että ilotulitusvälineitä ei saisi saattaa markkinoille, ellei niiden vaatimustenmukaisuutta ole varmistettu soveltamalla kyseisissä artikkeleissa tarkoitettuja menetteilyjä.

2.9.2 Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle, mitkä tahot on nimetty suorittamaan niiden alueella kyseiset menettelyt.

2.9.3 Ilotulitusvälineille ei myönnetä lupaa, ennen kuin niiden valmistajat ovat varmistaneet niiden vaatimustenmukaisuuden edellä mainittuja arviointimenettelyä soveltamalla.

2.10 Autoteollisuuden käyttämät pyrotekniset tuotteet

2.10.1 EU:ssa ei ole yhdenmukaista hyväksyntämenettelyä täyttöjärjestelmien, moduulien ja muiden ajoneuvoissa käytettävien turvalaitteitten saattamiseksi markkinoille.

2.11 Vaikutusten arviointi

2.11.1 Komission arvion mukaan vaikutusten arviointien yhdenmukaistaminen säästää huomattavasti ilotulitusvälineisiin sekä autoteollisuuden käyttämiin pyroteknisiin tuotteisiin liittyviä kustannuksia. EU:ssa on nykyään käytössä arviolta 50 000 erityyppistä hyväksyttyä ilotulitusvälinettä, ja EU:n hyväksynnän saaminen ilotulitusvälineelle voi maksaa 500—3 000 euroa *kutakin ilotulitusvälinettä kohti kussakin maassa*. Komission laskelmien mukaan uusi järjestelmä, joka käsittää yhden menetelyn kaikkia 25 jäsenvaltiota varten, pienentää näitä kustannuksia.

2.11.2 Autoteollisuuden käyttämien tuotteiden osalta hyväksynnän saaminen yhdelle turvatyynyjärjestelmälle yhdessä maassa (Saksa) voi maksaa 25 000 euroa. Komissio toivookin, että testeistä vastaavien viranomaisten keskinäinen kilpailu alentaa hintoja.

3. Yleistä

3.1 Komitea kannattaa ehdotetun direktiivin tavoitteita, jotka ovat pyroteknisten tuotteitten vapaa liikkuvuus, kuluttajien korkeatasoinen suojele sekä olennaisten turvallisuusvaatimusten täyttäminen. Komitea esittää kuitenkin tiettyjä varauksia, jotka koskevat etenkin ilotulitusvälineitä.

3.2 Kun otetaan huomioon, että valtaosa ilotulitusvälineistä valmistetaan Kiinassa ja että kiinalaisilla valmistajilla ei välttämättä ole resursseja noudattaa EU:n standardeja, on syytä pohtia, kenelle kuuluu vastuu tuotteiden testaamisesta — maahantuojalle, valmistajan edustajalle vai vähittäismyyjälle?

3.3 Miten voidaan olla varmoja siitä, että EU:n ulkopuolelta tuotuun ilotulitusvälineeseen kiinnitetty CE-merkintä on aito ja että kyseessä ei ole tuoteväärännös?

3.4 Miten paljon yhteistyötä voidaan tehdä kuluttajien suojelusta EU:ssa vastaavien elinten ja tuotteiden alkuperämaiden viranomaisten välillä?

3.5 ETSK suhtautuu jossain määrin skeptisesti komission tekemän vaikutusten arvioinnin yhteydessä esitettyihin tilastotietoihin, erityisesti tapaturmalukujen suureen vaihteluvälisiin (7 000—45 000). Komitea on komission kanssa samaa mieltä

siitä, että ”arviointiin tapaturmien kokonaismäärästä EU:ssa on suhtauduttava erittäin varovasti”.

3.6 Komitea suhtautuu varauksellisesti myös taloudellisten vaikutusten arviointiin. Komitean mielestä luottamus siihen, että testeistä vastaavien viranomaisten kilpailun lisääntyminen alentaa autoteollisuuden käyttämien pyroteknisten tuotteiden hyväksynnän kustannuksia, vaikuttaa melko optimistiselta.

3.7 ETSK suhtautuu myönteisesti sosiaalisten vaikutusten arviointiin, sillä tavoitteena on vähentää ilotulitusvälineisiin liittyvien tapaturmien määrää sekä välttää kielteiset työllisyysvaikutukset ilotulitusvälinealalla ja autoteollisuudessa.

3.8 Ympäristövaikutusten arvioinnissa kiinnitetään huomiota 9. joulukuuta 1996 annetun neuvoston direktiivin 96/82/EY (niin kutsutun Seveso II -direktiivin) vaikutuksiin sekä siihen, että kyseinen direktiivi laajennettiin 16. joulukuuta 2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/105/EY koskemaan myös tuotantolaitoksia, joiden tiloissa on pyroteknisiä aineita.

3.9 Esittämistään varauksista huolimatta ETSK pitää komission tekemiä vaikutusten arviointeja tervetulleina.

4. Erityistä

4.1 Autoteollisuus on taloudellisesti paljon ilotulitusvälinealaa tärkeämpi elinkeinoala. Se on merkittävä viejä ja huomattava työllistäjä. ETSK kannattaa kaikkia toimenpiteitä, jotka auttavat EU:n valmistajia pitämään puolensa alalla, jolla unionin ulkopuolelta tuleva kilpailu voimistuu jatkuvasti.

4.2 Komitea toivoo, että yhdenmukaisten standardien luominen turvallisten ilotulitusvälineiden saattamiseksi markkinoille elvyttää ilotulitusvälineiden valmistusta EU:ssa antamalla mahdollisuuden hyödyntää mittakaavaetuja 1,4 miljardin euron arvoisilla markkinoilla (kuluttajakäyttöön tarkoitettujen ilotulitusvälineiden myynnin arvo on 700 miljoonaa euroa ja ammatikäyttöön tarkoitettujen ilotulitusvälineiden myynnin arvo samoin 700 miljoonaa euroa), kun otetaan huomioon, että nykyään liian monet ja usein keskenään ristiriitaiset kansalliset standardit estävät mittakaavaetujen hyödyntämisen.

Bryssel 17. toukokuuta 2006.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Anne-Marie SIGMUND*